

Durum çok kritik; ACİL ilgi ve yardıma ihtiyaç var!

Güzide bir bilim, araştırma & öğretim kurumumuzun genişleme hırsı, sığ ve plansız girişimleri ile...
...havacılık açısından sahip olduğu özellikler, değer ve tarihi ile eşsiz bir endüstriyel anıt miras yok olmak üzere; göz göre göre!

Ankara Rüzgâr Tüneli (ART) arazisinde 2015 sonbaharında "Diş Hekimliği Uygulama Hastanesi İnşaatı" başlar; hem de Ankara'da...

... o Ankara ki,

- Son çeyrek yüzyıldır var olan ve her geçen gün gelişen,
 - Bir hava ve uzay aracı,
 - Bir hava – uzay mühimmatı, tasarım & üretim merkezi,

ilave olarak,

- Kurulmakta olan bir ulaştırma uçağı tasarım ve üretim merkezi
- Birkaç hava – uzay araştırma merkezi,
- Programlarında akışkanlar dinamiğı ve aerodinamik dersleri ve tezleri verilen on kadar yükseköğretim kurumu,
- Bir o kadar da hava ve havacılık hissini oluşturulmasına çalışarak öğretim veren ortaöğretim kurumu,
- Onlarca havacılık yaygın eğitimi kurumu,
- ...
- Biri OSB ve biri de üniversite teknoparkı odaklı iki havacılık – uzay ve savunma kümelenmesi,
- Başlamak üzere olan bir havacılık – uzay ve savunma odaklı ihtisas OSB,

var; daha da gelişecek bir ekosistem oluşuyor.

Ve ülkenin,

- Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü'ne ait olan alt yapısı uzun süre MSB tarafından sahiplenilmiş,
- İşletimi TÜBİTAK SAGE tarafından yapılmaya başladığında işlevine (kurulduktan 50 yıl sonra) kavuşabilmiş,

ve hala aktif İLK ve hala TEK endüstriyel-bilimsel rüzgâr tüneli, arazisinin (*yenisi devreye alınana kadar ART'nin faaliyetlerine devam etmesi şartıyla*) Ankara Üniversitesi'ne tahsis edilmesi ile 2013 yılında tehlide maruz kalır; 2015 yılında ise varlık/yaşam tehlikesine!

ART yerleşkesinde Ankara Üniversitesi Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı'nın 14 Ekim 2015 tarihinde Yenimahalle Belediyesi İmar Ruhsat Müdürlüğüne ruhsat dilekçesi paralelinde başlayan ve ART varlık tehlikesini oluşturan bu inşaatın durdurulması için önerilen süreç ve seçenekleri:

#1. ART'nin havacılık endüstrisi açısından önemini, mimari açıdan eşsizliğini, kültürel açıdan değerini işleyerek toplumsal ve endüstriyel farkındalığın oluşturulması..

#1.1. Sanal iletişim ve yeni medya araçlarında bilgilendirme mesajları ve (change.org üzerinde vs) kampanyalar.

#1.2. Öğretim (yüksek ve orta seviyede) ve araştırma kuruluşlarında ve ilgili endüstri kuruluşlarında ART durumun ve geleceğinin değerlendirilerek çözüm seçeneklerinin belirlenmesi ve belirlenen seçeneğın hayata geçirilmesi.

#1.3. ART'nin mevcut durumu ve geleceğı konusunda, düşünce, meslek (TMMOB Mimarlar Odası ve Makine Mühendisleri (ÜHÜM-MEDAK gibi) ve sosyal (havacılık dernekleri, havacılık kulüpleri gibi) kuruluşlarının ortak bir eylem programında ele alınarak çözüm seçeneklerinin belirlenmesi ve belirlenen seçeneğın hayata geçirilmesi.

#2. DHF Uygulama Hastanesi inşaatının durdurulması ACİL durdurulması...

#2.1. T.C. devletinin yüksek seviyede karar vericilerin, ART'nin havacılık endüstrisi açısından önemini, mimari açıdan eşsizliğini, kültürel açıdan değerini dikkate alarak 2013 yılında yapılan devire dayanılarak başlatılan DHF Uygulama Hastanesi inşaatının durdurulması ve ART yerleşkesi tahsisin iptal edilmesi.

#2.2. ART'nin havacılık endüstrisi açısından önemini, mimari açıdan eşsizliğini, kültürel açıdan değerine dayalı gerekçeli başvuru ile öncelikle hukuki yoldan yürütmeyi durdurma kararı çıkarılarak başlatılan DHF Uygulama Hastanesi inşaatının durdurulması ,

#3. ART Yerleşkesi ve ART'nin "Endüstriyel Miras" olarak tescil edilmesi...

...Kültür Bakanlığı'nın, Sanayii Bakanlığı ve diğer ilgili uzman kurum/kuruluş/kişiler desteği ile ART'nin havacılık endüstrisi açısından önemini, mimari açıdan eşsizliğini, kültürel açıdan değerini dikkate alınarak yapılacak değerlendirme sonucu ART Yerleşkesinin en üst dereceden "Endüstriyel Sit" ve ART'nin en üst dereceden "Endüstriyel Anıt" ilan edilerek tescil edilmesi.

#4. Endüstriyel mirasımızın değerli parçası olarak ART Yerleşkesi'nin, havacılık-uzay ve savunma ekosistemizde bilim ve mesleki adanmışlığın bir bayrağı olarak sonsuza kadar dalgalanacağı bir yaşam modeline kavuşabilmesi...

...Yenisı devreye alınana kadar ART'nin de faaliyetlerine devam etmesi şartıyla, (İstanbul Silahtarağa Enerji Santrali Örneğine uygun bir modelle) Endüstriyel Anıt Park yaklaşımı ile projelendirilmesi ve (ulusal / uluslararası uygun fonlardan da yararlanılarak) bu projenin gerçekleştirilmesi.

Sizlerden de,

- Yok olmak üzere olan ART ve ART Yerleşkesi gibi eşsiz bir eserin yok edilmesi girişini durdurmak,

ve

- Endüstriyel mirasımızın bur değerli anıtını havacılık-uzay ve savunma ekosistemizde bilim ve mesleki adanmışlığın bir bayrağı olarak sonsuza kadar dalgalanacağı bir yaşam modeline kavuşturmak,

için gerekli gördüğünüz girişimleri yapılmasını istirham ediyorum.

Gerekli detaylar takip eden "**Ankara Rüzgâr Tüneli... Özet - Ara Değerlendirme**" makalemde bulabilirsiniz...

Durum çok kritik; ACİL ilginize ve yardımınıza ihtiyaç var!

Lütfen ilgisiz kalmayınız!

Engel Olmazsak... Türkiye Kaybedecek!

Ankara Rüzgâr Tüneli... "Özet - Ara Değerlendirme"

Can EREL
Uçak Mühendisi
can.ereel@canerel.com.tr

Bu makalede, ulusal havacılık ve uzay endüstrilerimizdeki mühendislik çalışmaları desteklemeye devam ederken endüstrileşmenin gelişim sürecinde aynı zamanda ulusal bir endüstri anıtı haline gelmiş Ankara Rüzgâr Tüneli ve bugün maruz kaldığı tehdiye yönelik özet - ara değerlendirme yer almaktadır..

Ankara Rüzgâr Tüneli

Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK'ün, daha sonra hükümet programına alınarak bütçeleştirilen bu değerli uzgürüsünün önemli bir bileşeni,

- T.C.nin ilk (ve hala tek) endüstriyel rüzgâr tüneli,
- Her bir santimetrekaresinde ulusal havacılık tarihimizin gelişim dinamiklerine ait izler taşıyan,
- Kuruluşu sonrası 44 yıllık bir gecikme (!!!) ile sahip olduğu işlevlerini bugün sürdürebilen tek yapısı,

ve havacılık açısından sahip olduğu özellikler, değer ve tarihi ile Türk havacılığı açısından "ANIT" kabul edilebilecek bir "ENDÜSTRİYEL MİRAS" olan **Ankara Rüzgar Tüneli**' (ART) bugün Ankara Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi (AÜ-DHF) genişleme çabalarına kurban edilmek üzeredir!

Bu durum ile ilgili inceleme yaparak değerlendirmelerimi paylaşmak üzere davet alınca, 35+ yıldır ulusal havacılık - uzay & savunma endüstrilerine mütevazı bir katkı için çırpınan bir hizmetkârı olarak, ART'yi ziyaret ettim; Ekim 2015 son günlerinde...

... gördüklerimden bazılarını geçen yıl aynı bölgenin uydu görüntüsü üzerinde (kamera konumlarımı da sarı ile göstererek) aldığım Ekim 2015 sonu hali fotoğrafları ile paylaşıyorum:

Engel Olmazsak... Türkiye Kaybedecek!

2014 yılı

Kamera Konumu 1:

Fotoğraf: Tek. Salih KAYABAŞI

Kamera Konumu 2:

Fotoğraf: Tek. Salih KAYABAŞI

Kamera Konumu 3:

Fotoğraf: Tek. Salih KAYABAŞI

Engel Olmazsak... Türkiye Kaybedecek!

ART Arazisinde AÜ-DHF İnşaat Tabelâsı - Kasım 2015

Özetle; Ekim 2015 sonunda, ART yerleşkesi,

- Malzeme Laboratuvar ve Depo amaçlı binalar yıkılmış...
- Ağaçlar kesilmiş,
- Çekilen perdelerle ART binası kendi bahçesinde tecrit edilmiş,
- Zemine, -Diş Hekimliği Fakültesi genişleme binasının- bodrum katları ve temelleri için 30+m. derinliğe ineceği belirtilen çukurları kazılmaya başlanmış,

durumda idi!

... ve kazılan çukurların yer yer ART tesisine 1 m.den daha az yaklaşacağı belirtiliyordu...

Eşsiz bir anıt haline gelmiş endüstri mirasının katliamı başlamış ve son hızla devam ediyor ve kazı, her geçen an daha da derinleşiyordu...

Bu konuyu, esasları, dinamikleri ve etki eden faktörleri ile değerlendirerek yayınlayacağım detaylı makaleden önce, o makale taslağının bazı bölümlerinden yararlanarak, bir ön bilgilendirme ve acil önlem almak için yardım ve destek çağrısı olmak üzere bu özet - ara değerlendirmemi iliki kurum, kuruluş, grup ve kişiler yanında meslektaş ve ilgidaşlarımla paylaşıyorum; daha fazla zaman kaybetmeden...

Engel Olmazsak... Türkiye Kaybedecek!

Nedir; Rüzgâr Tüneli?

Bir akışkan içinde bulunan cisim (kütlesi ve şekli olan, katı haldeki bir madde) için,

- Hareket ile etkisi altına girdikleri (sıvı haldeki, gaz haldeki) akışkanın dinamiğine bağlı oluşan kuvvet(ler),

ve

- Bu kuvvetlerin etkisi ile maruz kaldığı moment(ler),

önem arz eder. Belli bazı kuvvetlerin hesaplanabilmesi için akışkanlık özelliklerinin ve bu akışkan akımı içindeki cismin bu kuvvetlere karşı davranışının iyi bilinmesi gerekir. Akışkan gaz olunca sıkıştırılabilirlik özelliği ve etkileri de devreye girer...

Akışkan gazın hava olması ise, en yaygın durumdur ve,

- Hava içinde hareket eden cismin,

veya

- Cismin etrafından akan havanın,

bulunması durumunda cisim "hava - cisim" etkileşimlerini inceleyen bilim dalı aerodinamik olarak bilinir.

Rüzgâr Tüneli (RT), hareketlendirilen hava ile hava içinde konumlandırılmış cisimlerin arasındaki aerodinamik etkileşimlerin incelenmesi, araştırılması ve yorumlanması için,

- Özel olarak (her uygulama için ayrı ayrı, seri değil),
 - Tasarlanmış,
 - İnşa edilmiş / üretilmiş,

• İçindeki havanın, hızı ayarlanarak, hareket ettirilebildiği, ölçüm ve tespit düzeneklerine sahip tünel yapılarına denilmektedir.

RT'de aerodinamik analiz ve değerlendirmesi yapılacak cismin kendisi, bir bölümü veya ölçekli modeli, kontrol ve denetim altındaki koşullarda ve rejime girmiş - düzgün bir hava akışının sağlandığı deney odasına monte edilerek;

- İstenen hızda hava akışı sağlanır,
- Gerekli hücum açısı ayarlamaları yapılır,
- Ölçüm sistemleri ile ölçümler alınır,
- Akımın incelenmesi için değişik tekniklerle akım görüntüleme deneyleri yapılır.

En basit ifade ile, bir RT, bu tür aerodinamik deneylerin laboratuvar koşullarında tekrarlanabilen koşullarda yapılabilmesine olanak sağlayan özel amaçlı yapılardır.

İngiliz bilim insanları Francis Herbert WENHAM ve John BROWING tarafından 1871 yılında tasarlanarak inşa edilen ilk örneklerinden günümüze kadar gelişen ve çeşitlenen RT'leri, başlangıçta genelde kanat ve sabit kanatlı hava aracı (uçak) gövdelerinin aerodinamik yapılarına yönelik analizlerde ölçümlenme, değerlendirme ve analizlerde kullanılmıştır. Bir başka ifade ile, günümüzde uçak, helikopter, paraşüt, balon gibi hava taşıtları ile otomobil, kamyon, otobüs, motosiklet gibi kara taşıtlarının aerodinamik özelliklerinin incelenmesi; özellikle yüksek binaların hava akımına etkilerinin bulunması, çanak anten, kule, köprü, şemsiye, kask gibi cisimlerin hareketli (akan) hava ile etkileşimlerinin bulunması, fırtına ortamında dayanımların incelenmesi gibi pek çok deney rüzgâr tünellerinde yapılabilmektedir.

Rüzgâr tünelleri,

- Tasarım şekilleri itibarı ile,
- Hava hızlarına göre,
- Hava hareketini sağlayan kaynağa göre,
- Kullanılan gaz akışkan tipi ve atmosferik şartlandırılmalarına göre,

gibi farklı gruplara ayrılabilir. Kapalı devre sistemlerde hava akımı kalitesinin yüksek, enerji harcaması ve gürültüsünün az olması avantaj olarak değerlendirilmektedir.

Engel Olmazsak... Türkiye Kaybedecek!

Ankara Rüzgâr Tüneli

Yüce Önder Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK, "Türkiye Büyük Millet Meclisi V. Dönem 3'üncü Yasama Yılı Açılışı" nedeni ile düzenlenen büyük kamutay hitabında,

"....

Bundan sonrası için bütün tayarelerimizin ve motorlarının ülkemizde yapılması ve harp hava endüstrimizin de bu temele göre geliştirilmesi gerekir.

"....

şeklindeki savunma ve havacılık sanayii uzgürüsüsü paylaşmıştır. Bu uzgörü, İkinci Dünya Savaşı ile gerilen dünya düzenin de etkisi ile, 1941 yılında dönemin,

- Başvekili Refik SAYDAM,
- Maarif Vekili Hasan Âli YÜCEL,
- Türk Hava Kurumu (THK) Genel Başkanı Şükrü KOÇAK,

tarafından hayata geçirilmek üzere programlanarak bütçelendirilmiştir.

Buna göre, T.C. hükümetinin direktif ve himayeleri altında hava sanayii çekirdeğinin kurulması gayesinin tahakkuk ettirilmesi THK'na tevdi edilerek,

- Ankara'da bir tayyare uçak ve motor fabrikasının kurulması,
- Ankara'da tayyare mühendisliği eğitimi veren bir teknik üniversitenin kurulması,
- Ankara'da bu iki kuruluşa hizmet verecek bir araştırma-geliştirme enstitüsünün temelini oluşturacak Aerodinamik Araştırma Merkezi'nin kurulması,

hedefleri belirlenmiştir. Bu hedefler kapsamında havacılık sektörünün deneysel altyapısı olan bir rüzgâr tünelinin kurulması da mevcuttur.

Bütçelenen bu hedeflere göre,

- THK Polonya'dan havacılık uzmanları getirerek ve Etimesgut'ta konuşlu THK tesisleri yeniden düzenlenerek 1942 yılında kurulan THK Etimesgut Uçak Fabrikası 1944 yılında üretime başlamıştır.
- Gazi'de konuşlandırılmış THK Gazi Motor Fabrikası'nın açılışı da 29.10.1948 günü yapılmıştır.
- "Türk Tayyare Mühendisi" yetiştirilmesi için 1939 yılından itibaren hazırlıkla 1941 yılında Yüksek Mühendis Mektebi (İTÜ) Makine Bölümü'nde "Tayyare Şubesi" kurulmuştur.
- Aerodinamik Araştırma Merkezi konusunda diğerleri ile paralel bir gelişme sağlanamamış olsa da, THK Etimesgut Uçak Fabrikası için Polonya'dan havacılık uzmanlarının uçak fabrikasına destek olmak üzere bir aerodinamik test tünelinin ihtiyacı bu yöndeki çalışmaların daha da ön ve önem almasına sebep olarak, havacılık sektörünün deneysel altyapısı olan bir rüzgâr tüneli ile ilgili ilk çalışmalar 1941 yılında başlatılmıştır.

Engel Olmazsak... Türkiye Kaybedecek!

Konu ile ilgili olarak 1941 yılında hükümetin aldığı karar uyarınca, MEB ve THK işbirliği içinde başlayan ilk çalışmalarda bir iş bölümü gerçekleştirildiği "Rüzgâr Tüneli Komitesi" kurulmuştur.

ART inşaatı ihalesi yapılarak bir İngiliz şirket ile 20 Eylül 1944 tarihinde 2,5 milyon TL mertebesinde bir sözleşme imzalanmıştır. (1944 yılı bütçesi harcamaları: 1.328,7 milyon TL)

Ankara, Yenimahalle, Gazi Mahallesi'nde (39.937597 , 32.825428 konumlu Ada: 7374 / Parsel:1) 9.025,00 m².lik araziyi kullanan ART 1950 yılında tamamlanmış olsa da yaşanmakta olan siyasi ve (II.Dünya Savaşı sonrası etkiler ve Marshall Yardımı gibi) ekonomik gelişmeler nedeni ile hava aracı tasarım ve üretim faaliyetleri yavaşlayınca tünelin endüstriyel kullanımında darboğaz oluşur. Bu darboğazı, tünelden öğretim ve araştırma alanında yararlanarak, aşmak için ilk girişim, THK tarafından Aralık 1950 içinde Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi'ne yapılmıştır.

Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin çağdaş uygarlık seviyesine ulaşma amacı ile fen ve mühendislik alanlarında ülkenin ihtiyacı olan beyin gücünün yetiştirilmesi, yeni bir sanayinin oluşturulması ve gelişmesi için Anadolu'nun ortasında kurulan Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi'nden tam bir yıl sonra "...Rüzgâr Tüneli'nin çalışmalarını ilgilendirmedeği ..." cevabı alınmıştır. Bu sonucun öğrenilmesi üzerine benzer girişimler, bir kez de MEB tarafından Ankara Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) nezdinde yapılmış ancak üniversitelerin cevaplarında "Rüzgâr Tüneli'nin öğretim bakımından kendi müesseseleri için faydalı ve lüzumlu olmadığı..." öğrenilmiştir.

ART'nin atıl durumunun ortadan kaldırılması amacı ile akademik yönde uğraşlar sonuç vermeyince işletilmeden sorumlu THK, tünelden yararlanılmayacak ise ilgili makinaların satılmasını Maliye Vekaleti'ne (Maliye Bakanlığı) Ekim 1952 içinde önerir.

Konu zaman içinde Başbakanlık seviyesine yükselir, Ağustos 1954 içinde, Milli Savunma Bakanlığı koordinesinde Maliye Bakanlığı ve MEB ilgililerinden oluşturulan "Rüzgâr Tüneli Komitesi", konuyu NATO-AGARD ile de koordine ederek, alınması gereken önlemleri belirler ve Nisan 1955 içinde bir "Havacılık Enstitüsü"nü kurulmasını Başbakanlığa önerir.

THK Genel Kongresinde, ART yatırımına katılım payının Milli Emlâk Müdürlüğüne hibe edilmesi kararı alınır ve Ağustos 1955 içinde tünel hakkında vazgeçerek devreden çıkar.

MSB, ART'nin Genelkurmay Başkanlığı'ndaki İlmi İstişare Kurulu (İL-GE) Müdürlüğüne devredilmesine karar verir ve tünel İL-GE Müdürü tarafından Ocak 1956 içinde teslim alınır. İL-GE Müdürlüğü organizasyonu Mart 1958 içinde değişir; Araştırma ve Geliştirme (ARGE) Dairesi adını alarak MSB'liğna bağlanır. Böylece ART işletim sorumluluğu MSB ARGE tarafından üstlenilmiş olur.

MSB ARGE Dairesi ilgililerinin uzman ve yönetici yetiştirme, ulusal ve uluslararası platformlarda bilgi ve deneyim elde etme, tüneli tam olarak faaliyete geçirme çabaları ART'nin tam olarak faal edilmesini sağlayamaz.

Temmuz 1965 içinde durumu TÜBİTAK, Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) ve İTÜ ilgilileri ile yapılan toplantıda yeniden değerlendirilir ve yine sonuç alınmaz.

MSB ARGE ilgilileri tarafından teklif edilen, ART konusunu esas alan bir AGARD projesi onaylanınca, Fransız tünel uzmanı Kasım 1967 içinde Ankara'ya gelir, çalışır, ODTÜ ve İTÜ temsilcileri ile görüşükten sonra hazırladığı sonuç raporunda;

- Deney hücresi ve kesit alanı bakımından Avrupa'nın önde gelen rüzgâr tünellerinden biri, tasarımı ve yapısı ile mükemmel bir durumda olduğunu belirttiği ART'nin faaliyetinin sağlanarak hizmete sokulması için gerekli gördüğü teknik ve idari düzenlemeler hakkında görüşlerini,
- ART'de yapılabilecek diğer endüstri faaliyetleri ile ilgili deney olanaklarını,

belirttikten sonra, 1967 yılı itibarı ile teçhizat bedeli hariç, toplam 500 bin TL'lik bir onarım ve sarf malzemesi ihtiyacını göstermiştir. Ancak, bu çalışmadan da ART'nin faal edilmesi sonucu çıkmaz.

Engel Olmazsak... Türkiye Kaybedecek!

MSB ARGE, 1970 yılında TÜBİTAK ile işbirliği yaparak oluşturacağı GÜDÜMLÜ Araçlar Teknolojisi ve Ölçme Merkezi'ne (GATÖM) ART'nin içine konuşlandığı Beşevler Yerleşkesini tahsis eder, ART'nin de GATÖM tarafından faaliyete geçirilmesi ve işletmesi konusunda bir protokol MSB ARGE ve TÜBİTAK arasında imzalanır. 1972 yılında kurulan GATÖM adı,

- Önce Balistik Araştırma Enstitüsü (BAE),
ve sonra da,
• Savunma Sanayii Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü (SAGE),

olarak değişerek çalışmalar sürdürülmüştür. 1990 yıllarına kadar, ART arazisi – daha çok bir depo görünümünde- SAGE tarafından kullanılır ama ART'nin işlevsel faaliyetinin sağlanması konusunda 1993 yılına kadar bir gelişme sağlanamamıştır...

SAGE 1993 yılında Lalahan yerleşkesine taşınınca, zaman içinde rant değeri oldukça yükselen Beşevler Yerleşkesi'ne gözdikilir ve hatta, ilgilileri tarafından,

- **Deney hücresi kesit alanı yüksek Reynolds sayısı ve kurulu gücü bakımından 18'inci,**
- **Yüksek akım hızı bakımından 11'inci.**
- **Güç sayısı açısından 3'üncü sırada...**

...

- **Avrupa'da 8'inci, Ortadoğu ve Balkanlarda 1'inci en büyük deney hücresine sahip kapalı devre ses altı rüzgâr tüneli,**

olduğu ifade edilen ART yıkımı gündeme gelir. Bu tehdidi de dikkate alan SAGE yönetimi, ilgili protokol şartlarının TÜBİTAK SAGE tarafından yerine getirilemediği için o zamana kadar yüksek bedeller ödenmiş ART ve arazisinin karşı karşıya kaldığı tehdit vurgusu ile ART'nin yeniden faaliyeti için TÜBİTAK Başkanlığına yetki ister; alınan yetki ile oluşturulan "ART Geliştirme Projesi" Ağustos 1993 içinde başlatılır.

ART Geliştirme Projesi yaklaşık sekiz ayda tamamlanarak, **ART'nin pervanesi 16 Mart 1994 günü döndürülür.**

... sözleşme imzasından tam 50 yıl sonra AE yeniden doğar!

ART'nin,

- Faaliyete geçirilmesinden sonra daha çok ODTÜ marifeti ile akademik faaliyetlerde kullanımı artmış, ART'nin sayısal modeli oluşturulmuş ve sayısal çözümleri yapılmış, deney yapısı geliştirilmiş, bina ve altyapı modernizasyonu yapılmıştır.
- Şubat 1996 içinde rüzgar jeneratörü performans deneyleri yapılarak, ART'nin ilk endüstriyel ARGE amaçlı profesyonel çalışması tamamlanmıştır.
- 1997 yılından sonra da, SAGE öz kaynakları ve ODTÜ Havacılık Mühendisliği Bölümü işbirliği ile (dış balans sisteminin çalıştırılması ve modernizasyonu, veri toplama sisteminin (VTS) kurulması gibi) teknolojinin gerisinde kalan ölçüm sisteminin geliştirilmesi ve kalan bölgelerinin yenilenmesi amacı ile bir dizi çalışma yapılmıştır.

Bu düzenleme çalışmalarını takiben ilk büyük ölçekli Ar-Ge projesi ASELSAN için 1999 yılında başlanarak 2000 yılında tamamlanmıştır.

ART, Haziran 2000 içinde, dünyada tüm düşük hızlı rüzgar tünellerinin üye olduğu "Subsonic Aerodynamic Testing Assosiation - SATA" isimli derneğin üyeliğine hak kazanmış ve ardından ISO 9001 belgesini de almıştır.

Belki de, TÜBİTAK SAGE'nin Lalahan yerleşkesinde yeni Yüksek Hızlı Rüzgâr Tüneli (YHRT) yapılması projesinin de gündeme gelmesinin etkisi ile, konum değeri çok daha yükselmiş ART yerleşkesi ile ilgili -1993 yılında SAGE'nin Lalahan yerleşkesine taşındığında görülen girişimlere benzer- girişimle bu kez başarıya ulaşır...

... Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü'ne ait olan ve 1954 yılından itibaren MSB'ye tahsisli olan, MSB-TÜBİTAK işbirliği ile 1970 yılında GATÖM'ün (SAGE) kurulması ile işletmesi TÜBİTAK-SAGE'ye aktarılan, zaman içinde yerleşkeye yapılan kitap depo bölümü

Engel Olmazsak... Türkiye Kaybedecek!

TÜBİTAK tarafından işletilen, ART yerleşkesi arazisi, yenisi devreye alınan kadar ART'nin faaliyetlerine devam etmesi şartıyla, **ART yerleşkesi arazisi 2013 yılında Ankara Üniversitesi'ne tahsis edilir...**

Belli ki, hem endüstriyel ve hem de akademik projeler yapan ART binasının TMMOB - Mimarlar Odası tarafından,

"ART, araştırma-geliştirme işlevi ve teknoloji üretmeye yönelik vurgusuyla Türkiye'de yapıli çevrenin tarihi açısından oldukça kendine has ve çalışılmamış bir tipolojiye işaret etmekte, bu anlamda ilk ve uzun süre için tek örnek olarak önem kazanmaktadır.

Yapının oldukça büyük bir kısmını, planda da görülebileceği gibi, kapalı devre olarak çalışan tünelin kendisi kapsamaktadır. Bu anlamda yapının, pek çok endüstri binası gibi, sadece makinaları içeren bir kabuk ya da kaporta olmaktan öte, kendisinin bilgi üretmek üzere tasarlanmış bir makina olduğu gözlemi anlamlı olacaktır.

Tünel dışında yapının geri kalan kısmı, gerekli gözlemlerin yapılabilmesi için kullanılan kontrol odası, hava akımını üreten pervanenin gerekli motor donanımını içeren bölümler ve idari ve bakıma yönelik personelin kullanımı için bazı odalardan oluşmaktadır.

Tünelin dairesel kesitleri, dönemin ülke şartları için oldukça zorlayıcı bir betonarme uygulamasının gerçekleştirildiğini ortaya koymaktadır.

Ölçümlerin yapıldığı kısmın hemen altında yer alan ve ağır bir dış balans sistemi taşıyan strüktür için özel detaylı bir ahşap taşıyıcı sistem kullanılmış olması ülkedeki çelik yetersizliğine benzer davranış biçimlerine sahip alternatif bir yapı malzemesi ile çözüm üretildiğini düşündürmektedir."

şeklinde değerlendirmesi dikkate alınmadan...

Belki ki, mimari özgünlüğü uzmanlarca da belirtilen ART'nin, aynı zamanda, havacılık açısından sahip olduğu özellikler, değer ve tarihi ile Türk havacılığı açısından ART'nin "ANIT" kabul edilebilecek bir "ENDÜSTRİYEL MİRAS" değeri taşıdığı göz ardı edilerek...

Ankara Üniversitesi'ne 2013 yılında yapılan yer tahsisinden sonra, TÜBİTAK SAGE tarafından yapılmaya başladığında işlevine (kurulduktan 50 yıl sonra) kavuşabilmiş ve hala aktif bir şekilde çalışmasını sürdürebilen İLK ve hala TEK endüstriyel - bilimsel rüzgâr tünelinin son yaşam savaşı başlar...

Sebepler, güzide bir bilim, araştırma ve öğretim kurumumuz!

Sebepler, salt genişleme hırsları ile şekillenen sığ ve plansız girişimleri...

...havacılık açısından sahip olduğu özellikler, değer ve tarihi ile eşsiz bir endüstriyel anıt miras yok olmak üzere; göz göre göre!...

Ve **2015 sonbaharında ART arazisinde "Dış Hekimliği Uygulama Hastanesi İnşaatı" başlar**; hem de Ankara'da...

... o Ankara ki,

- Son çeyrek yüzyıldır var olan ve her geçen gün gelişen,
 - Bir hava ve uzay aracı,
 - Bir hava - uzay mühimmatı,tasarım & üretim merkezi,

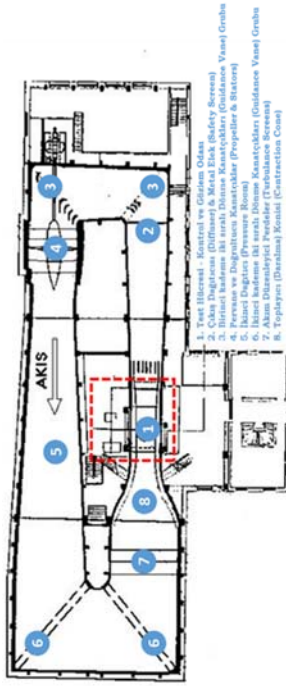
ilave olarak,

- Kurulmakta olan bir ulaştırma uçağı tasarım ve üretim merkezi,

Engel Olmazsak... Türkiye Kaybedecek!

- Birkaç hava – uzay araştırma merkezi,
 - Programlarında akışkanlar dinamiği ve aerodinamik dersleri ve tezleri verilen on kadar yükseköğretim kurumu,
 - Bir o kadar da hava ve havacılık hissini oluşturulmasına çalışarak öğretim veren ortaöğretim kurumu,
 - Onlarca havacılık yaygın eğitimi kurumu,
 - ...
 - Biri OSB ve biri de üniversite teknoparkı odaklı iki havacılık – uzay ve savunma kümelenmesi,
 - Başlamak üzere olan bir havacılık – uzay ve savunma odaklı ihtisas OSB,
- var; daha da gelişecek bir ekosistem oluşuyor.

Fotoğraf: Tek. Salih KAYABAŞI

ART Pervane ve Doğrultucu Sabit Kanatçıklar © ART

...

Ekim 2015 sonundaki ART ziyaretim sonrası, hazırlayacağım geniş makale için araştırmalarımı sürdürürken, ilgili gördüğüm makamlar ile paylaştığım ara mesajlar ve yeni medya araçları hesaplarımda açık kaynaklarda yayınladığım farklı ancak ilişkili konulardaki gönderilerimde işlediği "ART'nin maruz kaldığı yaşamsal tehlide son verilmesi" çağrılarında aldığım bazı dönüşler ilginç durumları ortaya koydu. Özellikle, üniversite ve dış hekimliği ile ilgili camiada, kökleri çok eski, bu uygulama hastanesi / genişleme konusu çok iyi biliniyor, sebebi ve gelişimi ART için gösterilenden çok farklı söylenerek... Örneğin;

- Üniversite genelinde döner sermaye faaliyet gelirleri ile dikkat çeken AÜ DHF, ağırlıklı olarak faaliyet gelirlerinin artırma güdüsü ile uygulama hastanesi / genişleme oluşumunu son yıllarda daha da artan bir çaba ile sürdürmektedir. Birkaç yıl önce, o zamana kadar (AÜ Öğrenci İşleri, Fen Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Bilimleri Enstitüsü gibi yoğun talep sahibi, takip eden "AÜ DHF – ART Yerleşimi" fotoğrafında açık mavi (- -) kesik çizgili çember içine alınan) idari bir binası DHF uygulama hastanesi olarak tadil etmeye çalışır...
... AÜ öğrencilerinin sadece bir öğrenci belgesi almak için Gölbaşı'ndaki AÜ yerleşkesine taşınan Öğrenci İşleri Ofisine gitme maliyetine katlanılarak...

Engel Olmazsak... Türkiye Kaybedecek!

Belirtilenlere göre, AÜ DHF genişlemesi için, 4-5 milyon TL mertebesindeki bir bütçe kullanılarak tadil edilen bina sıra T.C. Sağlık Bakanlığı ruhsatı için başvurulduğunda DHF faaliyetlerinde kullanılabilir yeterliliğe sahip olmadığı tespit edilir, ruhsat verilmediği gibi ilgililer ve uygulamaları hakkında hukuki süreç başlatılarak bu binanın kullanımı askıya alınmıştır. DHF, hukukî sürecin devam etmekte olduğu bu binadan vazgeçmiş görünmektedir.

AÜ DHF & ART Yerleşimi © YandexMap

- DHF'nin uygulama hastanesi / fizik kapasite yetersizliği uzun süredir gündemde olmasına rağmen,
 - Bu yetersizliğin ilgili (tıp, diş hekimliği, eczacılık, sağlık meslek ve hemşirelik yüksek okulları gibi) tüm sağlık birimlerinin arada bulunması gerekliliğini karşılayamamak olması esasına dayalı olduğu,
 - Sağlıkla ilgili sorunların optimal şekilde giderilebilmesi için, çağdaş dünyada olduğu gibi eğitim - araştırma ve uygulama faaliyetlerinin her birinin mevcut durumdaki izole olmasından ziyade (ReHab, uzun süreli yatış gerektiren durumlar vs hariç olabilir) birbirlerine yakın ve iç içe olmalarının gerektiği,
 - On yıllardır eğitim - araştırma ve uygulama faaliyetlerinin iç içeliği dile getirilmekte olmasına rağmen, birkaç yıl önce ART yerleşkesinin üniversiteye ilgili fakültenin yeniden inşasına tahsis edildiği duyularının alınmaya başladığı,
 - Ancak, genelde metruk bir depolama alanı görüntüsüne sahip ART yerleşkesinin, bu makale ile paylaşılan detayları öğrenilinceye kadar,
 - ART yerleşkesinin bir endüstriyel sit,
 - ART tesisinin bir endüstriyel anıt,şeklinde değerlendirilmesi gerektiğinin hiç düşünülmemiş olduğu,
 - ART yerleşkesi tahsisatı sonrası gelinen bu noktadan sonra geriye dönüşün ancak yüksek seviyede karar vericiler ve/veya yeter gerekçeli talebe dayalı yargı yoluyla gerçekleşebileceği,belirtilmektedir.
- DHF'nin ayrı bir uygulama hastanesi ile genişlemesinde, mevcut DHF binasına 50-100 m mesafeden başlayan AÜ Beşevler yerleşkesindeki boş alan ve ikamesi çok düşük maliyetle sağlanabilecek (havuz, sosyal tesis gibi) tesislerin konumlarının kolaylık ve her şartta karşılanabilir olacağı yaygın bir şekilde ifade edilmektedir.

Engel Olmazsak... Türkiye Kaybedecek!

II. Dünya Savaşının sürdüğü ve etkilerinin devam ettiği yıllara T.C. vatandaşlarının vergileri ve THK bağışları ile inşa edilerek "Türk Havacılığı" hizmetine sunulmaya çalışılan ve bugün Türk havacılığı açısından "ANIT" kabul edilebilecek bir "ENDÜSTRİYEL MİRAS" olan,

- İşlevini hala sürdürebilen bu eşsiz endüstriyel mirasının, salt genişleme hırsları, sığ ve plansız girişimle önce işlevsizleştirilmesine ve sonra da yıkılarak izlerinin silinmesine mani olmalıyız; hemen!
- AÜ-DHF'nin, türünün tek örneği olan bu endüstriyel ANITımızı önce işlevsizleştirmek ve sonra da kaldırmak üzere başlattığı uygulama hastanesi inşaat projesini, onu destekleyen altyapı sahiplerini, imar ruhsatını / iznini verenleri ve projeyi bugün hayata geçirmek için anıt bahçesine perde çekip inşaat kazısına başlayanları durdurmalıyız; hemen!
- Geri dönüşü ve düzeltilmesi mümkün olmayacak bu yanlışın hemen düzeltilmesi için kazılara başlayan müteahhitin faaliyetlerine son vererek ART yerleşkesini terk etmesini sağlayarak, kazılan çukurları kapatıp yerleşkeyi işleticiye bir bütün olarak teslim edilmesini ve yararların sarılmasının başlamasını sağlamalıyız; hemen!

Lütfen ilgisiz kalmayınız!

Yoksa...

**Türkiye bir mirasını daha yitirecek!
... destek olmazsak!**

**Türkiye'nin eşsiz bir endüstriyel anıtı daha yok olacak!
... yardım etmezsek!**

**Türkiye yine kaybedecek!
... engel olmazsak!**

Lütfen ilgisiz kalmayınız!

Kaynakça :

1. Can EREL; "[İddia Sahibi Olunan Endüstrilerin Mirasına Sahip Çıkmak: En Azından...](#)"; Ekim 2014.

...

...

...

İlgili kaynakçanın tümü, bu konuyu, esasları, dinamikleri ve etki eden faktörleri ile değerlendirerek yayınlayacağım detaylı makalede yayınlanacaktır.